

ŽABLJAK, DUPĂ TREI DECENII

Sub acoperișul Muntenegrului

Când urci de pe asfaltul încins al litoralului Adriaticii până la peste 1.400 de metri altitudine, aerul își schimbă brusc consistența. Devine aspru, limpede și miroase a rășină, mușchi umed și cimbrișor sălbatic. Ultima oară am fost la Žabljak pe vremea când eram elevă de liceu, cu exact trei decenii în urmă. Între timp, această oază montană s-a transformat considerabil – odinioară un sat liniștit și modest, frecventat doar de câțiva iubitori ai muntelui, astăzi este o stațiune turistică animată, cu numeroase cabane din lemn, restaurante moderne și vizitatori veniți din toate colțurile lumii. Și totuși, dincolo de construcțiile noi, imediat ce pășești în pădure, înțelegi că sufletul muntelui a rămas complet neatins.

Žabljak, acest cuib de munte așezat într-o depresiune, la poalele impunătorului masiv Durmitor, nu oferă vara doar refugiu de caniculă, ci și o schimbare deplină a ritmului vieții, o întoarcere la simțurile primordiale.

Diminețile pe Durmitor încep cu un adevărat ritual al micului dejun montan, imposibil de ratat. În timp ce răcoarea dimineții îți mai învăluie încă degetele, pe masă sosesc priganiețele fierbinți. Aceste turte tradiționale din aluat prăjit, rumenite până capătă o crustă aurie, oferă o autentică experiență gastronomică. Când desfaci o priganiță fierbinte, din ea se ridică un nor de abur, iar miezul pufos este uns fie cu bogatul și ușor săratul caimac de Durmitor, preparat la stână, fie cu miere parfumată din florile pajiștilor alpine. Atunci înțelegi că acesta este cel mai bun și mai hrănitor combustibil pentru kilometrii de drumeție care urmează.

După micul dejun, am pornit din Razvršje, unde eram cazată într-o căsuță de lemn, traversând pădurea de conifere spre Lacul Negru (Crno jezero). Prima întâlnire cu lacul îmi provoacă de fiecare dată aceeași tăcere spontană. Așezat în mijlocul unei păduri de pini negri seculari, care se oglindesc în apa sa întunecată, lacul pare o uriașă oglindă de smarald, vegheată de creasta zimțată și impunătoare a vârfului Međed. Îl păstrez în memorie încă din excursiile școlare și, deși poteca din jurul lui este astăzi mult mai bine amenajată, frumusețea lui sălbatică nu și-a pierdut nici măcar o fărâmă din farmec. Localnicii spun și acum legenda potrivit căreia lacul s-ar fi format în urma unui blestem aruncat asupra unei mănăstiri, ceea ce îi conferă o aură aparte de mister. Plimbarea pe traseul

circular care înconjoară Lacul Mic și Lacul Mare este o experiență pentru toate simțurile: pașii se afundă fără zgomot în covorul moale de ace de pin, dintre copaci izvorăsc pâraie cristaline care se revarsă murmurând în lac, iar aerul este atât de bogat în oxigen, încât pare aproape amețitor pentru oricine vine din aglomerația și smogul orașelor.

După o întreagă dimineață petrecută în umbra pădurii de pini, a venit timpul să cobor spre orășel. Pentru prânz m-am oprit la restaurantul „Kaćun”, renumit pentru atmosfera sa primitoare și meniul complet, surprinzător de accesibil, de numai 10 euro. Mai întâi a fost servită o supă de vițel consistentă și fierbinte, bogată în carne fragedă, urmată de o salată proaspătă de varză și

o porție de zece ćevapi perfect rumeniți și foarte suculenți. Totul a fost completat de un suc natural, dens și nefiltrat, din fragi sălbatici, în care se regăsea parcă însăși esența muntelui.

Cerul de deasupra Durmitorului este o pânză vie și imprevizibilă. Pe parcursul zilei am avut ocazia să-i urmăresc schimbările spectaculoase. Soarele dimineții a fost repede alungat de nori grei, cenușii, care au coborât de pe cele mai înalte creste, aruncând umbre lungi și misterioase peste platoul Žabljakului. Muntele părea că își ține răsuflarea înaintea furtunii. Apoi, în miezul nopții, natura și-a dezlănțuit întreaga forță. În jurul orei două dimineața, liniștea a fost sfâșiată de bubuitul înfricoșător al tunetelor, care se izbeau și răsunau între pereții verticali ai stâncilor. Fulgerele spintecau cerul, iar la scurt timp a început o furtună însoțită de grindină de mari dimensiuni. Bucățile de gheață loveau cu putere șindrila cabanelor și acoperișurile din Žabljak, în timp ce vântul năprasnic mătura totul în calea sa. Pentru prima dată după mulți ani mi-a fost cu adevărat teamă, stând în căsuța de lemn în timp ce afară se dezlănțuia furtuna de pe Durmitor.

Oricât de zbuciumată a fost noaptea, dimineața s-a ivit complet purificată. Grindina se topise sub primele raze ale soarelui, vântul se domolise, iar cerul strălucea într-un albastru profund și limpede. Aerul mirosea a pământ reavăn, molid și prospețime, iar vârfurile păreau atât de aproape, încât aveai impresia că le poți atinge.

Ziua aceea era rezervată unei drumeții mai solicitante. Am pornit din Razvršje, un verde pas montan și un liniștit camping forestier, de unde se deschide o priveliște magnifică asupra întregii depresiuni a Žabljakului. Traseul urcă șerpuind prin păduri de fag și molid, apoi iese în pajiști alpine întinse, acoperite ca un covor de flori rare și tufe de afine sălbatice. Destinația era vârful Savin Kuk (2.313 m). Fiecare pas în urcuș era răsplătit cu panorame tot mai ample și mai spectaculoase, iar odată ajuns pe creastă și apoi pe vârf, în fața privirii se deschide un orizont fără margini: culmile ondulate ale Durmitorului, adâncul Canion al Tarei în depărtare, albastrul Lacului Vražje și al Lacului Riblje, iar jos, la poale, mica pată albastră a Lacului Negru.

La întoarcere am ales o potecă prin pădure, care coboară direct spre Lacul Negru. Coborârea printre coniferele înalte, în timp ce soarele după-amiezii pătrunde printre coroanele copacilor și împrăștie fascicule aurii peste mușchi și trunchiuri, pare desprinsă dintr-un basm. Oboseala dispare în clipa în care ajungi din nou pe malul lacului, unde oglinda apei s-a liniștit și absoarbe ultimele reflexe roșiatice ale apusului.

Întoarcerea la Žabljak după trei decenii mi-a arătat că lumea se schimbă, însă munții și pădurile își păstrează timpul în propriul lor ritm.

Žabljak nu mai este micul orășel din amintirile mele de liceană, dar continuă să ofere aceeași stare de liniște și echilibru pentru trup și suflet. Este locul în care natura, deopotrivă sălbatică și fascinantă, îți amintește într-o clipă cât de mic ești sub cerul ei furtunos și cât de bogat devii respirând aerul ei curat.

Senka D. PAVLOVIĆ ČOTRIĆ

